

Stačí lehce upravit rozpočet

Struktura českého státního rozpočtu se opsala z loňska. Stačilo by však přeměřovat jedno procento a může to přinést desetinásobný benefit pro společnost. Přidáte na školky, děti si povedou lépe ve škole a do budoucna to sníží kriminalitu.

Bjorn Lomborg
prezident organizace Copenhagen
Consensus Center

Jedno z nejdůležitějších rozhodnutí České republiky představuje to, jak naloží se svým rozpočtem ve výši 1,3 bilionu korun. Na jednu stranu je to jasné, měl by reflektovat priority celé země. Na druhou stranu se často ignorují reálné důvody, které stojí za většinou rozhodnutí při vytváření rozpočtu.

I letos byla struktura státního rozpočtu téměř kompletně přebrána z minulého roku. Více pozornosti přitahuje například deficit ve výši padesát miliard korun nebo marginální změny ve výdajích jednotlivých ministerstev.

Co kdybychom dokázali zlepšit rozpočtový proces? Co když existuje způsob, jakým by mohlo Česko vytěžit z každé vynaložené koruny ještě více? Stejně jako ostatní země Česká republika jednoduše nemá dostatek prostředků na všechno, co by její občané chtěli, a musí si tak stanovovat priority při výběru vhodných investičních příležitostí.

Nejúčinněji lze přispět do diskuse provedením špičkové ekonomické analýzy a uplatněním principu, že každá koruna by měla být vynaložena tak, aby bylo dosaže-

no co největšího sociálního prospěchu.

Česká republika se snaží zajišťovat obezřetné nakládání s vládními výdaji. Avšak jako každá jiná země, ani ona neprovádí důkladné mezisektorové ekonomické studie, jež by ukázaly, čeho by mohlo být dosaženo vynaložením peněz v jednotlivých oblastech. Tyto studie vyžadují správně uspořádané zdroje a data, velké množství akademických pracovníků a jejich výsledky mohou někdy být politicky nepohodlné nebo kontroverzní.

Většina vlád proto provádí širokou a transparentní analýzu nákladů a přínosů jen velmi zřídka. Proto náš think-tank Copenhagen Consensus Center spolupracuje s filantropií, nevládními organizacemi i akademickou obcí v Česku se zaměřením zahájit projekt České priority.

Budeme spolupracovat se zainteresovanými stranami ze všech oblastí, od vzdělávání a zdravotnictví až po životní prostředí a infrastrukturu, abychom našli ty nejefektivnější intervence.

Nejlepší čeští a zahraniční ekonomové poté provedou analýzu nákladů a přínosů. Náklady jsou obvykle zřejmé - například pro zlepšení předškolního vzdělávání jsou potřeba peníze pro učitele, vybavení tříd a materiály. Avšak přínosy mají mnoho aspektů. Díky lepšímu předškolnímu vzdělávání si děti lépe povedou ve škole a později získají lepší zaměstnání, což znamená obohacení pro celou zemi.

V budoucnu to bude také znamenat snížení kriminality a z těchto dětí vyrostou dobří rodiče se zdravými a vzdělanými dětmi.

Ekonomové se snaží odhadnout všechny tyto sociální, ekonomické a environ-

mentální přínosy. Na základě dobře provedené analýzy nákladů a přínosů si můžeme dovolit říci, že jedna koruna tímto způsobem vynaložená na zlepšení předškolního vzdělávání může přinést šest korun v rámci obecného sociálního blahobytu.

Jako v našich předešlých projektech, očekávali bychom od této analýzy odhalení mimořádných možností vynakládání peněz, kde by každá koruna navíc znamenala přínos dvaceti, třiceti nebo i více korun.

I malé finanční prostředky mohou vést k výraznému zlepšení života společnosti.

Tento projekt České republiky v podstatě předloží paletu možností nakládání s výdaji. Ne všechny návrhy budou politicky přijatelné, ale některé z nich ano a zároveň pomohou posunout český státní rozpočet dál.

Copenhagen Consensus Center je nezávislý think-tank, který svými aktivitami úspěšně pomáhá čelit největším výzvám světa po více než desetiletí. Spolupracujeme s týmy držitelů Nobelových cen a zkušenými odborníky, kteří zkoumají a iden-

tifikují nejlepší intervence v rámci národa nebo celého světa.

V roce 2013 naše studie citoval bývalý britský premiér David Cameron, když lidí G8 oznámili vynaložení 80 miliard korun (2,8 miliardy liber) na boj s podvýživou.

Dánská vláda vydala miliony navíc na HIV/AIDS kvůli našim studiím. Model Copenhagen Consensus využili ke zkoumání nových Cílů udržitelného rozvoje. Zlepšuje také rozpočtová rozhodnutí například na Haiti a v Bangladéši. Právě teď náš model aplikují ve dvou rychle se rozvíjejících státech Indie.

Záleží na politikách

Cílem našich projektů není mít poslední slovo v rozpočtovém řízení ani nahradit role politiků, ale lépe politiky a občany informovat. Analýza se zaměřuje spíše na intervence, které mohou za pomoci malých finančních prostředků vést k výraznému zlepšení společnosti. Poskytujeme také prostor pro kladení obtížných otázek, jako například jestli vynakládat peníze tam, kde to není prokazatelně efektivní.

Představte si, že by pomocí analýz nákladů a přínosů bylo přeměřováno pouhé jedno procento výdajů českého státního rozpočtu od málo efektivních programů k těm nejlepším. Každá takto investovaná koruna by pak vytvářela sociální benefity v průměrné hodnotě deseti korun. Změnou jednoho procenta rozpočtu, tedy zhruba třinácti miliard korun by se tak vytvořilo fenomenálních 130 miliard korun navíc v sociálních hodnotách každý následující rok. A o tom už stojí za to diskutovat.

Razie Jakuba Pokorného, reportéra MF DNES

S obviněným do vlády nikdy. To už je nikdy?

Předseda hnutí ANO Andrej Babiš si myslí, že jeho drtivé vítězství v parlamentních volbách překrývá a anulace námitku, že obviněný člověk by se neměl stát předsedou vlády.

Zkrátka, lid ho chtěl.

Ve skutečnosti je to spíš naopak.

Lid si obviněného premiéra nepřeje, akorát voliči, kteří to dali najevo, jsou rozstrkáni po více stranách, konkrétně u ODS, TOP 09, STAN, ČSSD, KDU-ČSL a u Pirátů, což dělá dohromady slušných 45 procent. Jistě, všichni je nevolili kvůli Babišovi, ale zmíněné partaje se zapřísahaly, že s ním vládnout nebudou.

MF DNES také těsně před volbami publikovala průzkum, podle kterého stíhaného premiéra rozhodně nechtějí čtyři lidé z deseti a další dva by to považovali za „spíše nevhodné“.

V těchto dnech je potřeba tento slib znovu připomenout, protože kandidát na předsedu ČSSD Jan Hamáček se k vládnutí s Babišem najednou staví příznivě (tedy říká, že vládnutí s ním je nejméně špatné řešení), a dokonce i místopředsdkyně ODS Alexandra Udženija uvedla, že vláda obviněného Babiše za účasti ODS pro ni není stoprocentně, absolutně vyloučená.

„Obviněný premiér“ je tedy stále nejvýznamnější překážkou, po jejímž odstranění by si klidně obě strany mohly padnout kolem krku, ale...

Samozřejmě, že svět není černobílý a politika je uměním kompromisu. Jak sociální demokracie, tak i občanskí demokraté najdou pod hrozbou předčasných voleb. Tuto možnost připustil sám Andrej Babiš před čtyřmi dny v rozhovoru pro Právo.

Spousta komentátorů je toho názoru, že by buď ČSSD, nebo ODS měly couvnout a akceptovat šéfa hnutí ANO v úřadu předsedy vlády.

Šlo by to snadno zdůvodnit okřídlenou frází, „že je potřeba zabránit, aby se dostali k moci extremisté“.

Ani pak by to však nebylo úplně jednoduché, protože třeba ODS se ve Vyšehradské deklaraci zavázala, že vstoupí jen do vlády, která zruší EET, a to představuje jednu z dvanácti podmínek. Šéf strany Petr Fiala je podepsal a připojil i větu „na nás se můžete spolehnout“. Tak se spolehneme.

V ČSSD by zase musel nejdřív na sjezdu strany drtivě zvítězit Jan Hamáček, protože jeho soupeř Milan Chovanec Babiše odmítá.

A teď se dostávám k jádru věci. Češi často politiky zatracují za to, že když něco slíbí, tak to stejně nesplní. Pokud by ČSSD nebo ODS akceptovaly premiéra Babiše, popřely by jeden ze svých nejvýraznějších volebních slibů. Každý novinář se jich na to ptal krát - pořád dokola.

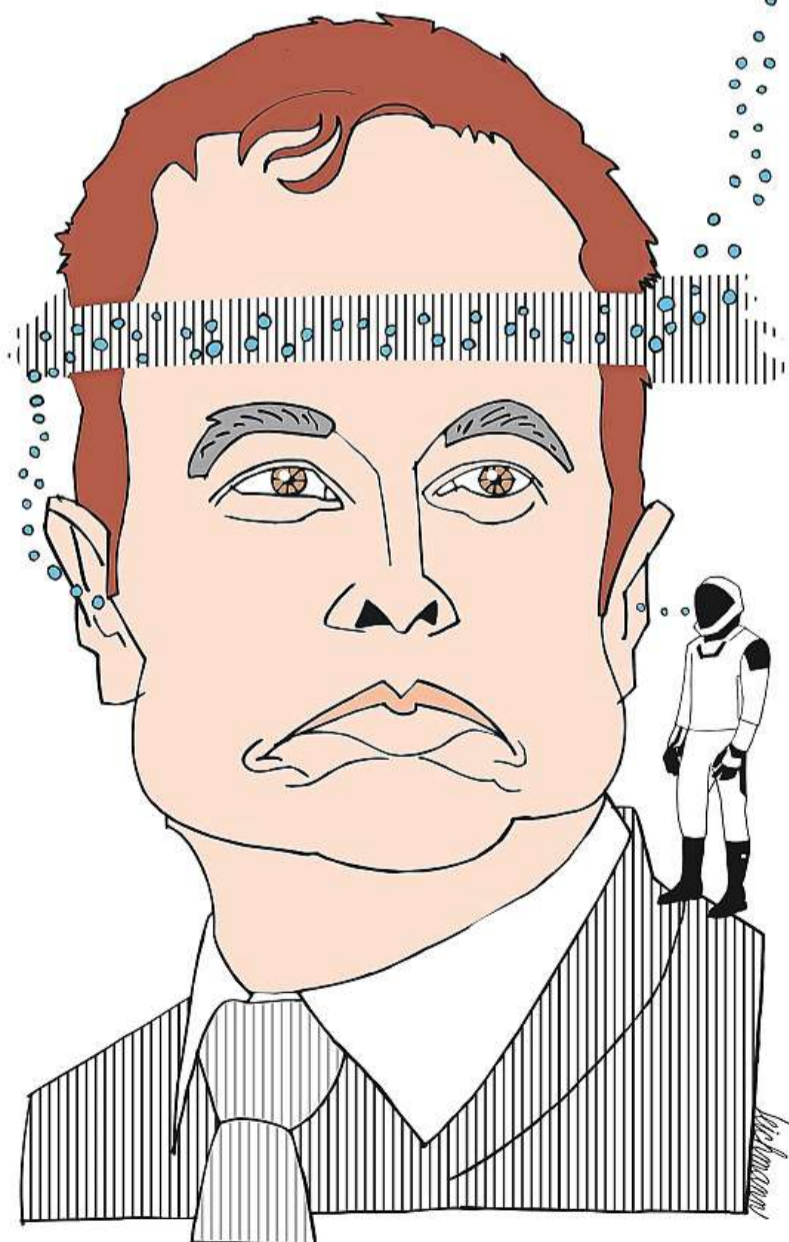
Sliby se mají dodržovat. To je železná zásada. Jejich porušení se totiž nemusí vyplatit. Osobně si myslím, že by to oběma stranám u voličů spíš uškodilo.

Těžké politické řemeslo

Nicméně pořád zde zůstává kompromisní varianta, že by do pozice šéfa vlády ANO nominovalo někoho jiného, třeba Richarda Brabce. ODS a ČSSD by také voličům snadněji vysvětlily „pouhou“ toleranci vlády, než kdyby do ní rovnou vstoupily.

Ale ani ANO není v tak výhodné pozici, jak se zdá. Kdyby se nakonec muselo spolehnout na SPD, mohlo by to image Andreje Babiše na mezinárodní scéně poškodit víc, než si většina lidí myslí. A on se toho bojí. Jasně, strany ještě čekají těžká vyjednávání, hra nervů a výsledek nejistý. Politika je těžké řemeslo. Ale proto si také politiky ze svých daní královsky platíme.

Skicář Václava Teichmanna

Vizionář Elon Musk dostal do vesmíru nejsilnější raketu současnosti a její dva vzletové stupně, které se oddělily, nechat přistát zpět na Zemi. Výrazně tak zlevnil budoucí lety. Ano, byla to jedna velká reklama na vůz Tesla, ale proč by si miliardář nemohl poslat své auto se Starmanem na oběžnou dráhu, když nás to přiblíží k Marsu.

Politický diář

Nadopovaný Okamura a popleta Udženija

Petr Kolář
reportér MF DNES

● **Šéf ANO Andrej Babiš** byl už naštvaný z čekání, jak dopadne sjezd ČSSD a zda s ním socialisté vlezou do vlády s podporou komunistů. Čím dál víc se mu tedy začala zamlouvat myšlenka, že by i jeho druhý kabinet zůstal menšinový a kromě komunistických hlasů se opíral i o SPD Tomia Okamury. Jenže v jeho hnutí se proti tomuto nápadu zvedla vlna nesouhlasu. Snad nejviditelněji to bylo patrné u ministrů Roberta Pelikána, Martina Stropnického, Dana Toka a Karly Šlechtové. Premiér Babiš se tedy vrátil k vyčkávání na výsledek sjezdu socialistů. Ti teď mají o čem přemýšlet. I vzhledem k postojům Babišových ministrů se jim aktuálně nabízejí ministerstva spravedlnosti, zahraničí, dopravy a obrany.

● **Představitel SPD Tomia Okamury** dělají vše pro to, aby Babišovu případnou nabídku portfolií ještě rozšířili. Vykoupení veprina a výstavba pomníku na místě bývalého koncentračního tábora v Letech u Písku je jistě kontroverzní věc, ani jeho kritici by však neměli o táboře plácát nesmysly. Jako sám Okamura, podle kterého nebyl oplocený a lidé se v něm mohli volně pohybovat. Anebo poslanec Miloslav Rozner, jenž tábor označil za „neexistující pseudo-koncentrák“. Okamura později vysvětlil, že když na „útočnou“ otázku odpovídal, měl „39 horečku, bylo mu špatně a byl nadopovaný prášky“. Čímž se tak nějak vysvětluje většina jeho veřejných vystoupení. U poslance Roznera do toho nemá smysl víc zabrušovat.

● **První místopředsdkyně ODS Alexandra Udženija** se chtěla předvést a vysloužit si u spolustraníkú ostruhu. Problém občanských demokratů se totiž jmenuje: Jak nejt s Babišem za žádnou cenu do vlády a vykládat, že to je jen jeho chyba. Udženija chtěla v obsáhlém rozhovoru pro MF DNES zdůraznit především druhou část sdělení. Vykládala tedy, že je Babiš zloduch, s nímž by oni - státotvorní občanskí demokraté - jednali, ale nesměl by se bavit s komunisty, SPD nebo socialisty. Jenže jak už je u Udženiji zvykem, zase to popletla. Výsledkem byla druhý den tisková konference předsedy ODS Petra Fialy, na níž zdůraznil, že s Babišem opravdu, ale opravdu o vládě nevyjednávají a ani nebudou.

● **Reklamní mág Martin Jaroš** je kromě jiného autorem spotů s Lukášem Pavlškem a Vojtěchem Kotkem pro jednoho mobilního operátora. Dnes působí v Kataru a na Facebook píše sáhodlouhé příspěvky, v nichž neomylně podporuje všechny, kteří později prohrají jakékoli volby. Po té prezidentské Jaroš vyhlásil svůj zájem o vstup do politiky a nechal čtenáře svých příspěvků hlasovat o tom, zda má raději vstoupit do TOP 09, nebo k Pirátům. Pojď mi hop!

Forum čtenářů

Některé voliče fakta nezajímají

✉ Jaroslav Foldyna článkem Intelektuály zlákala prázdná skořápka vrchovatě naplnil rčení „žvaní jako poslanec“. Jeho mix polopravd a lží, které se nám snaží podsunout coby fakta, je příkladem manipulací, jakých jsme byli často v posledních týdnech svědky. Dokola omílané lži se pravdou nestanou, ale zakoření. Proto je třeba se ozvat. Voliči Drahoše jsou prý snadněji manipulovatelní, tvrdí Foldyna. Už je politikem dlouho, tak zřejmě zapomněl, že inteligentní lidé se rozhodují ne na základě stranické příslušnosti, ale po zvážení argumentů. Jsou ovlivnitelní tím, že racionálně posoudí fakta a oddělí „zrno od plev“. Po pár diskusích s přáteli z „opačného břehu“ však nejsem přesvědčen, že pro Zemanovy voliče hrají fakta podstatnou roli. Jako zásadní důvod proti Drahošovi uváděl tvrzení, že by podepsal Dublin IV. Poté, co to v přímém přenosu odmítl, čekal jsem reflexi. Marně, místo ní nastoupily další nepodložené fabulace. – Tomáš Lavický